

tomtom go – een interview

Op uitnodiging van Bernard Logie was Tom Piceu op donderdag 3 september naar Roeselare afgezakt voor een interview. Dat aspect alleen zegt al iets over Tom Piceu; je zal niet veel geïnterviewden vinden die de verplaatsing naar de journalist maken.

Tom wel dus. Niet enkel is hij de beste West-Vlaamse schaker, hij staat ook in pole position om de titel van sympathiekste West-Vlaamse schaker te veroveren. Maar tot zover het gebruik van de honingpot. Plaats van het interview is het café Bellis op de Grote Markt in Roeselare. Tot Toms verbazing kan hij op de markt zelf parkeren (inderdaad iets minder evident in Brugge) en wordt hij met vaste hand het estaminet binnengeleid. Na het bestellen van twee Leffes en een Duvel, steken we van wal.

Kijk, een gedekte Leffe moet je verzwakken door eerst de basis te aan te vallen...

Eerste vraag gaat natuurlijk over het toernooi van Brasschaat, dat nog maar pas verteerd is. 2,5/9, het is geen resultaat om over naar huis te schrijven. Maar waar ligt deze mindere prestatie aan volgens Tom zelf?

“Wel, het is zo dat ik zomertornooien eigenlijk beschouw als ontspanning. Normaal speel ik 's zomers graag een open toernooi in het buitenland en daar is het aspect sfeer en ontspanning even belangrijk als het schaken. Ik schaak heel graag, maar zomertornooien beschouw ik letterlijk als een schaakvakantie. Tijdens het toernooi van Brasschaat heb ik Antwerpen wat leren kennen, met als gevolg dat ik zonder voorbereiding speelde. Wat trouwens geen uitvlucht is, hoor. Achter het bord zat ik wel op mijn volle sterkte geconcentreerd te spelen. Dat ik in Brasschaat zo'n 30 elopunten heb laten liggen, daar til ik niet zo zwaar aan. Het was een zwaar seizoen en ik ben vol vertrouwen dat ik dat verlies recupereer in het nieuwe seizoen.”

Die mindere prestatie en bijhorende verliespunten waren ook de commentaren niet ontgaan op Schaakfabriek.be, de praatbarak op internet. Op het commentaar dat hij bezig was als een danser op een slap koord en er geregeld afviel zegt hij:

“Wel ja, dat is het juist. Zonder “serieus” je scherpe speelstijl behouden is wel vragen om moeilijkheden. Je mag naast de voorbereiding en een heldere geest, ook fysieke fitheid niet uit het oog verliezen. En we maken natuurlijk allemaal fouten. Als twee +2300 spelers een harde, gelijkopgaande partij spelen en één maakt een foutje, dan breekt de spanning door in één richting en kantelt de partij meteen over naar de speler die de fout kan uitbuiten.

Zo kan je de fout van Stef Soors tegen mij verklaren. Het was een stelling, waarin beide spelers enkele zetten lang rekening moesten houden met het doorbreken van mijn aanval op de stelling van Stef – en alle varianten die daarbij horen. Uiteindelijk moeten beiden sneller beginnen spelen omdat de klok tikt. Dat hij dan bijvoorbeeld liever zijn laatste stuk ontwikkelt (de toren op a8) in plaats van zijn looper naar e8 te spelen (toch geen evidente zet), kan je hem niet kwalijk nemen. Je kan van mij ook moeilijk verwachten dat ik Stef een half of heel punt cadeau doe. Hij was goed bezig in het toernooi, maar moest de zware kanonnen nog krijgen. Het is iets anders mocht hij in de laatste ronde tegen mij een halfje nodig gehad hebben. Dan ga ik ook niet averechts doen en iemand die norm niet gunnen.

Dat is dan weer iets wat me bij anderen wel is opgevallen: éénmaal zij op IM of IGM niveau zijn gekomen, proberen ze in toernooien net de normenjagers onderuit te halen, alsof ze de zeldzaamheid van de titel hoogstpersoonlijk willen vrijwaren. Een beetje een vreemde attitude, maar swat – we zijn allemaal anders.

De blunder van mij tegen Stefaan Docx was van een andere orde. Dat was gewoon slordigheid. We waren beiden ervan overtuigd dat wit gewonnen stond. De tijdnood

was gepasseerd en voor de zekerheid spelen we snel nog enkele zetten door en dan komt daar pardoes dat paardoffer voor de twee laatste pionnen in de stelling. Tja, dat kan in elke partij gebeuren - je let niet op en dat kan onmiddellijk afgestraft worden."

Je vermeldde daarstraks al even voorbereiding - hoe kijk jij tegen voorbereiding aan? Wat is jouw mening bv over een "klein" systeempje als de Bird-opening?

"Wel - ik kan eerlijk zeggen: in de week hou ik me niet met schaken bezig. Het is niet dat ik constant moet werken om mijn niveau te houden. Ik heb - geloof het of niet - jarenlang zelfs geen schaakbord in mijn huis gehad. Maar als het erom gaat, bereid ik me ook voor natuurlijk, anders word je in elke partij geveegd. En dan pas je je aan aan je tegenstander indien nodig. Mocht ik tegen Shirov spelen, dan zou ik het wel rustig houden. Zo had ik een tijdje terug in interclub een witpartij tegen Roiz (op dat moment de nr 58 van de wereld). Die partij verloor ik snel, omdat ik pardoes de kwaliteit weggaf, maar in feite - had ik daar de goede zetten gespeeld, dan gingen we een eindspel ingaan met elk twee lichte stukken, dat zo remise was als wat.

Maar tegen een tegenstander van mijn sterkte probeer ik wel mijn tactische speelstijl op te leggen. Gek genoeg ben ik net door de jeugdopleiding in Brugge wat meer in boeken beginnen kijken - gewoon om toch tenminste de lessen voorbereid te kunnen brengen. En nu we de computer hebben, analyseer ik ook wel mijn gespeelde partijen, waarbij vooral openingen en tactische wendingen aan bod komen.

Hoe ik voorbereiding inschat: spelers tot zo'n 1800 elo hebben hun eigen systeempjes - zoals bv een Bird-opening. Ze beheersen die redelijk goed, kennen een aantal standaardwendingen, hoe ze de stukken moeten ontwikkelen, waar er in bepaalde varianten moet op gespeeld worden. Als je als sterkere speler in hun systeem komt, krijg je de indruk dat je niet tegen een 1600-speler, maar eerder tegen een 1900- of 2000-speler aan het spelen bent. Daarom ook dat sterkere spelers vaak een tussenzetje spelen, om hun tegenstanders uit de voorbereiding of de theorie te halen. Dan zijn ze hun standaardpatronen kwijt en spelen ze weer op "hun" 1600-niveau. Spelers tot 2200 checken openingsvarianten, beheersen hun openingen en zijn moeilijk te verrassen. Maar als 2400-speler zit je desnoods zo'n partij uit tot het eindspel en ergens gaat het verschil doorwegen.

Spelers tot 2400 elo kijken wat hun tegenstander speelt, analyseren zijn varianten en bereiden een nieuwtje voor. Maar spelers boven 2400 doen dat ook - enkel zij analyseren ook de speelstijl van hun tegenstanders - zij bereiden nieuwtjes voor in openingen die hun tegenstander naar stellingen leiden die voor hen ongemakkelijk zijn. Ze spelen nieuwtjes die werken op hun zwaktes.

Om terug te komen op je vraag over de Bird: ik vind het een goede opening tot IGM niveau, maar het blijft voor grootmeesters eigenlijk een relatief eenvoudig en beperkt systeem, waarmee je een collega grootmeester moeilijk onder druk kan zetten. Vandaar eerder zijn populariteit op clubniveau.“

Misschien nog even terug naar Brasschaat: dat was een gesloten tornooi in plaats van je “gebruikelijke” open tornooi in het buitenland. Hoe ziet je kalender eruit in 2009-2010?

“Wel, ik speel opnieuw IC bij Sas van Gent. Dat zijn negen rondes, die op zaterdag gespeeld worden. Ook speelde ik vorig seizoen de thuismatchen mee met Aken en dat ben ik weer van plan volgend seizoen. Aken is immers gepromoveerd van de eerste Oberliga (bij ons is dat derde nationale) naar tweede nationale. En met mijn 2412 elopunten maak ik bij Aken kans op bord twee, wat betekent dat ik me daar aan kloeke tegenstand mag verwachten en dat zijn kansen die je niet laat liggen natuurlijk. Bovendien kan ik zo uitkomen tegen het team van Tanguy Ringoir (Dortmund), dat ook in tweede nationale speelt. In Duitsland speelt men ook op zondag, zoals bij ons, maar in Brugge vormt dat geen probleem. Nu Bredene zijn nationale titel binnen heeft, komen veel spelers van Bredene naar Brugge (onder andere Stijn Bertrem, Jason Vandenberghe, Eva Baekelant en Linton Donovan). Onze eerste twee teams van acht spelers kunnen nu beroep doen op 10 spelers elk, zodat ik graag eens plaats maak voor de opkomende jeugd.“

De jeugdwerking in Brugge draait als een molentje en de output mag er zijn: elk seizoen breken er enkele talenten door. Vanwaar dat succes – mogen we ons aan nieuwe namen verwachten in de toekomst. En hoe ver zie je de huidige “bekende” talenten doorgroeien?

“Het is inderdaad zo dat we verwend zijn. We kijken niet meer op wanneer jonge spelers een niveau halen van 2000-2100. Jason Vandenberghe zie ik doorgroeien naar 2300. Van de huidige lichting – met als speerpunten Sander Rogiers, Emiel Vandewiele of Cedric Maenhout – verwacht ik dat ze zeker 2100 of 2200 halen. Ook de jonge Emile Boucquet is een groot talent. Iets minder bekend is Samuel Vandeputte, maar hij lijkt me the next big thing – onthoud die naam maar.

Jeugdwerking is niet enkel opleiding en begeleiding. Je moet talent ook herkennen en net die jongeren wat extra begeleiden op het niveau dat ze waard zijn. Meestal zijn drie factoren van belang in het uitgroeien tot een goede speler. Talent komt natuurlijk op de eerste plaats en talent herken ik vaak in blitz, wanneer je plots zetten tegen krijgt waar je niet meteen op gerekend had, maar die wel een schaakvisie verraden. Een tweede factor is de eigen juiste motivatie: de goesting moet er zijn en je moet er ook werk willen in steken. Een goed voorbeeld hiervan is Eva Baekelant, die echt graag schaakt. En al even belangrijk is de derde factor: de omgeving (familie,

vrienden, milieu in het algemeen) moet de jonge schaker ondersteunen. Niet teveel pushen enerzijds, maar aan de andere kant van de schaal ook een zekere mate van betrokkenheid tonen.

Misschien nog een leuke anekdote over het lokaal, nu we toch over Brugge bezig zijn: vroeger zaten we in de Beenhouwersstraat. Maar enkele leden blijven graag na de partij wat aan de bar hangen en dat kon de conciërge niet echt appreciëren. Gevolg: we moesten eruit omdat het gebouw “onderdak moest bieden aan administratieve diensten van de stad”. We zaten toen effectief zonder lokaal – de zaak bleef aanslepen, tot Marc Clevers zijn stoute schoenen aantrok en de burgemeester vlakaf zei dat ze op woensdagnamiddag in de Steenstraat gingen tafels en borden zetten om de jeugdopleiding te geven – als ze toch geen lokaal kregen, dan konden ze evengoed hun problemen op straat gooien. Niet lang daarna kregen ze de beschikking over de refter van de stadsdiensten. Een ruim en licht lokaal, niet zo centraal gelegen, maar wel vlot bereikbaar en parkeergelegenheid te over.”

Stilleven met Tom Piceu

Hiermee zitten we door onze vragen, maar Tom heeft ook nog een agendapunt: hij zit met een probleem. Tom is nu jeugdleider ad interim in Brugge – maar deze functie is vacant – als iemand zich geroepen voelt: gewoon even Tom contacteren. Maar dat is niet zijn allergrootste zorg. Er is namelijk een goede reden dat hij wat tijd wil vrijmaken. Tot op heden is Tom de jeugdcoördinator van de VSF (de Vlaamse Schaakfederatie). Zo staat hij in voor het Vlaams jeugdkampioenschap, verzorgt hij de cursussen voor jeugdtrainers en organiseert hij de schoolschaakkampioenschappen. Zo loopt er een project waarbij acht sets borden en stukken (gratis!) ter beschikking gesteld worden aan scholen die willen instappen in de stappenmethode. Die actie (met een budget van amper 3.000 €) heeft een groot succes: in de scholen zitten nu meer schakende leerlingen dan er “officieel schakende” Vlamingen in de VSF zitten (ongeveer 3.000). Dit betekent dat er meer potentieel in de scholen aanwezig is dan de clubs actueel aankunnen. Dit biedt mogelijkheden om – met een dergelijke achterban – subsidies los te weken van de overheid.

Zo is Tom betrokken in “Your Next Move”, de organisatie die nu al een paar jaar Kasparov naar Lint haalt voor een simultaan tegen CEO’s en enkele kinderen. Your Next Move wordt ondersteund door drie grote partijen: CV Warehouse – een headhuntersbureau dat vooral geïnteresseerd is in de networking kant van de zaak, Option (het bedrijf van Jan Callewaert, dat netwerkkarten maakt) en Alfacam (de HD-televisiemaker van Gabriël Fehervari). Op 13 oktober is het weer van dat: Kasparov komt opnieuw simultanen in Lint en het is de bedoeling de simultaan live uit te zenden. Ter voorbereiding wordt op 4 oktober (tijdens open bedrijvendag) een preselectie gehouden uit 90 kinderen. Deze treden aan in drie simultaans op 30 borden tegen Nigel Short. Short kiest er de beste zes uit die dan een “gouden ticket” krijgen voor een partij tegen Kasparov.

Your Next Move is een vzw, die het schaken wil populariseren en als vak op de scholen wil bekomen. De educatieve kant van het schaken is divers: theorie leren, stellingen leren doorgronden, beslissingen leren nemen (onder tijdsdruk), leren omgaan met de gevolgen van die beslissingen, leren functioneren in een competitieve omgeving enzovoort. De vzw heeft in 2009 – ondanks de crisis – een break even jaar gehad, maar voor 2010 ziet het er veel beter uit, en kan de winst gespendeerd worden aan intensievere promotie. Daar er CEO’s worden uitgenodigd voor de simultaan, zit men meteen bovenaan de piramide om steun te ronselen voor het schaakproject.

Wat dat alles betreft heeft Tom ook een scoop voor ons: een grote multinational doet hier zijn intrede in België – met een duidelijke interesse voor het schaakspel. Er kunnen in de nabije toekomst wel enkele spectaculaire zaken uit de bus komen. En daar is er iemand nodig om dergelijke sponsorstromen in de goede richting te leiden.

Maar wat is nu het probleem: binnen de KBSB is er geen vertegenwoordiger meer die instaat voor de promotie van het schaakspel, het begeleiden van sponsors en het goed en transparant kanaliseren van hun donaties. Het bestuur van de VSF ligt een beetje in standby mode door de overstap van Chris Ghysels naar de KBSB. Tom wil zich kandidaat voorzitter voor de VSF stellen, maar enkel als er een nieuwe jeugdverantwoordelijke komt die zijn taken binnen de VSF overneemt.

Tom stelt zijn kandidatuur vol vertrouwen. Zijn oprechte betrokkenheid met de schaakwereld hoeft hij nergens meer te bewijzen en hij heeft vele persoonlijke contacten met binnen- en buitenlandse spelers van quasi elk niveau. Als VSF jeugdleider heeft hij de functie uit het bestuursniveau gehaald, zodat deze niet meer op de maandelijkse vergaderingen (in Mechelen) moet aanwezig zijn. Dat vermindert de administratieve last en de uitgespaarde tijd kan hij in het werk zelf stoppen. Verder zijn zijn capaciteiten om vergaderingen in goede banen te leiden gegroeid – mede via zijn verantwoordelijkheden in zijn werk. Tenslotte maakt hij zich sterk dat hij de mening van de liga's correct kan verwoorden binnen de KBSB.

Tom is dus op zoek naar een nieuwe jeugdverantwoordelijke. Hij heeft misschien al iemand op het oog, maar liever twee (of meer) kandidaten dan één of geen. Let op, het is geen administratieve taak, maar het betreft work in the field: Tom schat dat er hij jaarlijks één à twee vakantieweken aan opoffert, en dan rekent hij niet eens de avonden of weekends voor de voorbereiding van toernooien.

Zijn vraag is dan ook: zijn er mensen die iets willen doen rond jeugd en schoolschaak? Iemand die contactpersoon wil zijn tussen de VSF en de scholen, iemand die ook al wil bijspringen in de organisatie van 4 oktober (de "Short-simultaans"), iemand die, nu de wagen op de rails staat, die ook verder wil duwen? Iedereen met een hart voor het schaken en de jeugd, laat horen dat jullie er zijn!

Met deze oproep en een laatste foto besluiten we het interview en nemen we afscheid van Tom. Tijdens het interview is het café vol en terug leeg gelopen – met voornamelijk vrouwelijk gezelschap voor de geïnteresseerden – en morgen is het weer werkdag, dus ... there's nothing wrong with going home.

Tijdens de pauzes in het interview (Bernard had nu en dan een nicotineshot nodig) ging het ook over de reeksindelingen in interclub en andere KBSB-perikelen, nog wat jeugdwerking en de rol van ouders hierin, beloning van lesgevers en zo. Maar niet alle informele babbels hoeven op papier gezet te worden, dus houden we het hierbij. Wel publiceerbaar is dat Tom één van de vele fans is van House MD, de serie op BE2 op zondagavond. Het is één van de eerste series waarvoor hij tijd maakt om de TV aan te zetten. En met deze TV-tip, waar we ten volle achter staan, besluiten we.

Bedankt Tom!